

Kungl. Tekniska Högskolan
CSC

Piratkopieringen och dess effekt på industrin

(Piracy and it's effect on the industry)

Höstterminen 2007
Författare: Robert Wibring
E-post: wibring@kth.se
Grupp: 6
Övningsledare: Jonas Moll

Abstract

While The Internet as a new way of communication has come to mean a great deal to our society's development, discussion regarding law and morale has risen. The matter of piracy and illegal distribution of copyright protected material has become a debate appearing more often in media.

This report studies how piracy effects mainly the music- and movie industry, and to some extent why it has become such an everyday activity. Both the consumer's and the copyright owner's arguments and opinions are then taken into consideration and presented in a discussion.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	4
2. Metod	4
3. Tidigare publicerad fakta	5
4. Resultat, argumentanalys och diskussion	6
4.1 Resultat	6
4.2 Positiva aspekter av piratkopieringen	7
4.3 Negativa aspekter av piratkopieringen	8
4.4 Diskussion	9
4.5 Slutsats och framtidsvision	10
Referenser	11
Bilaga 1, enkät	13

1. Inledning och bakgrund

Internets utveckling under det senaste decenniet har haft en tydlig påverkan på samhället samtidigt som den digitaliserat många delar av människans liv. Väsentliga delar av vardagen så som shopping, fakturabetalningar och skolarbete har fått digitala alternativ för att så mycket som möjligt skall kunna skötas från en dator. I och med utvecklingen påverkas även sätten att kommunicera med andra över Internet, som i sin tur lett till ett enormt nätverk som bygger på att dela med sig av material till andra.

Den 1 juli 2005 stiftades en lag i Sverige som gjorde det olagligt att ladda ner upphovsrättsskyddat material utan upphovsmannens medgivande [1], detta som följd av den växande trenden om nedladdning av musik och film hos landets befolkning. Statistik visar att var femte svensk, motsvarande ungefär 1.3 miljoner människor, någon gång har använt mjukvara i syfte att sprida upphovsrättsskyddat material [2].

Syftet med den här rapporten är att på ett vetenskapligt korrekt vis undersöka piratkopieringens effekt på främst musik- och filmindustrin i mer allmän skala, samt i viss mån även försöka klargöra varför det har blivit en vardaglig självklarhet för ett så stort antal människor. Målsättningen är att kunna framhäva några möjliga skäl till fildelningens tillväxt.

2. Metod

För att få en faktaenlig grund att arbeta med så gjordes först en litteraturstudie, där publikationer, artiklar och övrig fakta samlades och sammanfattades som tidigare publicerad fakta. Innan sammanfattningen tas upp bör dock nämnas att en enkätundersökning utfördes innan rapporten tog form.

Med enkäten lät jag tio personer, varav fem män och fem kvinnor svara på åtta snabba kryssfrågor rörande piratkopiering och fildelning. Frågorna började med att behandla simplare statistik så som kön, ålder och datorvana för att sedan ha analyserat vilken sorts media som oftast laddats ner av personerna. De sista frågorna undersökte personernas kännedom av lagstiftning och partipolitik kring ämnet.

Enkätens¹ utformning gjorde att resultatet blev tämligen spetsinriktat, detta för att direkt ge näring åt min frågeställning. Frågeformuläret är kort, koncist och lagom opersonligt – för att de tillfrågade inte skulle känna sig irriterade eller uttråkade under skrivförloppet.

Enkäten genomfördes på slumpvalda personer i min bekantskap mellan 16 och 30 år med blandad datorvana, dock med kravet att de använder datorn minst en gång i veckan. I undersökningen togs ingen hänsyn till personens sysselsättning då den inte ansågs vital för undersökningsresultatet.

¹ Bilaga 1, enkät.

3. Tidigare publicerad fakta

Huruvida fildelningen faktiskt påverkar nöjesindustrins ekonomiska situation är en vanligt förekommande fråga. Enligt IFPI har skivbolagen sedan år 2000 förlorat 700 miljoner kronor på uteblivna köp till direkt följd av piratkopiering [3], medan ett relativt nystartat svenskt parti snarare anser att förlusten beror på teknikens utveckling och att skiv- och filmbolagens roll har blivit överflödig.

Samtidigt finns det artister som ser fildelningen som en chans att nå ut till en större målgrupp och ett sätt att synas utan att behöva betala stora summor pengar för det. Ett gott exempel är socialpedagogen Nabila Abdul Fattah som har varit artist i tio år och lyckats få sin musik hörd i olika delar av världen, samt fått stå på scen utan att ha släppt en enda skiva. Detta förklarar Nabila är helt tack vare fildelningen [4]. Vidare uttalar sig den svenska Hiphop-gruppen Svenska Akademien i en intervju med Piratbyrån om skivbolagens roll inom industrin:

”Musikindustrin är inte en. Den allra största delen består av giriga multinationella jättar som inte är ett dugg intresserade av musik. [...] Jag hoppas att det är så utvecklingen kommer se ut, att mindre aktörer med ett intresse för musik jobbar för att artisterna ska få större utrymme.”²

Det relativt nystartade svenska partiet Piratpartiet driver en politik mot upphovsrätt och förespråkar fri spridning av material på Internet. Partiet menar att vem som helst idag, i teorin, kan distribuera musik tack vare Internet. Vidare menar de att om nu bolagen förlorar pengar på fildelning så beror det på att de inte längre behövs, samtidigt som de faktiskt kan konkurrera med individuella och mindre distributörer genom att erbjuda professionalism [5].

Att intäkter går förlorade på grund av fildelningens uteblivna ersättning är ingen hemlighet, och om man väljer att se på industrins alla mellanhänder som en enda enhet så går det faktiskt också att visa att de drabbas. Hur stora summor det faktiskt rör sig om är svårare att svara på, men enligt bolagen själva så handlar det om gigantiska summor, ofta beroende på att de med stor sannolikhet räknar varje piratkopia som ett uteblivet köp. Enligt Daniel Janssons forskningsuppsats *”Piratkopiering och etik”* så leder varje piratkopierad musikskiva till att efterfrågan på den riktiga kopian minskar med 0.42 skivor [6].

Det går också att läsa i Dagens Nyheters nätupplaga om hur SOM-institutet vid Göteborgs Universitet med hjälp av undersökning visat hur nerladdning av film inte har påverkat antal biobesök i Sverige negativt [7]. I artikeln står det att hela 80 % av gruppen “unga män” laddar ner film minst en gång per år, och trots det så har biobesökarkurvan hållit sig relativt jämn sedan 1988. Tre av fyra personer tycker att film är bäst på bio och att biobiljettpriset är lagom, visar samma undersökning.

² Intervjun går att läsa på: <http://piratbyran.org/index.php?view=articles&id=88>

Även motståndarsidan har implementerat ny teknik för att ta motverka fildelningen, där den kanske vanligaste är ”Systemet för förvaltning av digitala rättigheter”, DRM³. Tekniken existerar för att skydda upphovsrättsskyddat innehåll genom att begränsa åtkomsten till den. Tekniken finns både i fysiska medium som CD och DVD men även i nedladdade filer, exempelvis musikfiler lagligt köpta från en Internetbutik eller så kallade E-books⁴. Det här betyder att den köpta musikfilen till exempel bara kan brännas på CD tre gånger, och att den inte kan spelas upp i externa spelare som iPod [8]. De olika sorterna av DRM-tekniker skiljer sig något vad gäller åtkomst.

Tanken bakom DRM är god, men i sin ”Konsumenthandledning till DRM” tar INDICARE upp exempel där tekniken inte har fungerat särskilt väl. Det står att läsa om en kund i Frankrike som köpte en CD från skivbolaget EMI, som sedan inte gick att spela upp i vare sig hans dator eller bilstereo, vilket berodde på DRM-tekniken. Vidare står att läsa om Sonys nya DRM-teknik som även installerar oönskad programvara i användarens dator, helt utan dess medgivande, för att kunna undersöka användarens musikvanor [8].

4. Resultat, argumentanalys och diskussion

4.1 Resultat av undersökning

Efter slutförd enkätskrivning samlades de in för en enklare analys och sammanställning. Ur resultaten som framgick blev det möjligt att dra vissa slutsatser, exempelvis står det klart att:

- De tillfrågade spenderar i snitt fyra till sju timmar vid datorn per dag.
- 90 % av de tillfrågade har någon gång laddat ner upphovsrättsskyddat material.
- 40 % av de tillfrågade laddar dagligen ner upphovsrättsskyddat material.

Trots att antalet tillfrågade personer kan ses som litet så påvisar resultatet ett tydligt mönster – att fildelningen sker i stor utsträckning även hos personer utan större vana och intresse för datorer. Anmärkningsvärt är också att 80 % av de tillfrågade både kände till lagstiftningen mot fildelning och tyckte att det var fel sätt att angripa problemet på.

Vidare svarade samtliga att någon i deras närvaro fildelar eller har gjort det en eller flera gånger förut. Resultatet tycks peka på att fildelning har blivit en trend, eller till och med självklarhet, för så många att den kan bli svår att stoppa med de metoder som används idag.

³ DRM är den engelska förkortningen av ”Digital Rights Management”.

⁴ E-books är böcker i digitalt format som går att läsa på en dator.

4.2 Positiva aspekter av piratkopiering

En av många detaljer som utmärker Internet är dess förmåga att snabbt göra information tillgänglig för hela världen. Det betyder att vem som helst kan göra vad som helst (i princip) tillgängligt för alla, och det gäller allt mellan text, bilder och musik. Ett sådant fenomen kan vara av stor vikt för mindre artister, som kanske varken har ett skivbolag eller en finansiell möjlighet att slå igenom. Istället kan artisten sprida sin musik på Internet, låta vem som helst lyssna på den och på så sätt göra sig hörd hos människor som kanske aldrig skulle ha hört talas om artisten annars⁵.

Att skivbolagen har spelat ut sin roll och inte längre behövs är ett ständigt återkommande argument i debatten. Artisternas inkomster från skivförsäljning är väldigt liten jämfört med inkomsten för konserter och dylikt [9]. Skivbolagen finns till för att distribuera artistens musik i CD-format och göra reklam – något som i dagsläget redan sker på Internet i ganska stor omfattning. Det sägs att artister på 70-talet sålde skivor för att kunna åka ut och spela, idag håller de konserter för att kunna sälja sina skivor.

Det finns stora artister som Madonna eller brittiska Radiohead som har tackat nej till sitt skivbolag och istället valt att distribuera sin musik själva. I Radioheads fall distribuerar de just nu sin nya CD ”In Rainbows” på Internet, där vem som helst kan ladda ner den. Vad du vill betala för skivan väljer du själv, genom att med ditt kreditkort betala önskad summa. Vill du inte betala någonting alls så behöver du inte göra det, man kan alltså ladda ner skivan gratis och helt legalt [10].

Vidare släpper musikern Trent Reznor, känd från Nine Inch Nails, många av låtarna från sitt senaste album på ”The Pirate Bay” – en av världens största portaler för fildelning. Detta efter att han har tackat nej till skivbolag och kontrakt för första gången på 18 år⁶.

Skivbolagsfrågan är en fråga som blir större och större i och med den digitala revolutionen och dess påverkan på musikens spridning. Fler och fler tycker att det är smidigare att köpa och ladda ner sin musik online istället för att gå till en fysisk butik. Samtidigt ser många fördelen i att kunna lagra tiotusentals skivor på en dators hårddisk istället för i bokhyllor och dylikt, en digital lagring med andra ord. Med dagens mjukvara är det enkelt att sortera och spela upp sin musik.

Bland alla debatter finner man alltid någon part som menar att industrin inte alls förlorar pengar på piratkopieringen. Medan det finns undersökningar som visar på att industrin går med förlust, och detta som direkt resultat av piratkopieringen [3], finns det också forskning som visar att t ex filmindustrin ligger på en stadig nivå, med lika många biobesök som förr [7]. Något definitivt faktum är svårt att påvisa, och med tanke på alla olika faktorer som spelar in är det i princip omöjligt att säga ”Så här är det”.

⁵ Det finns ett antal intervjuer och artiklar rörande artister som med hjälp av fildelning hamnat i rampljuset att läsa här: <http://piratbyran.org/?view=artists>

⁶ Går att läsa som en nyhet på: <http://yearzero.nin.com/>

Något som är värt att tänka på i den här debatten är utbudet av alternativ. Många fildelare resonerar som så att de fildelar för att priserna på musik och film är ganska höga. Vidare är det inte ovanligt att musikskivor innehåller kopieringsskydd som tyvärr också kan resultera i att du inte kan spela upp skivan i bilstereon, i datorn eller göra lagliga kopior av skivan åt dig själv. Därför måste skivbolag och aktörer erbjuda alternativ som går hem hos den nya marknaden, onlinemarknaden inkluderad.

Idag finns det en del sådana alternativ i form av Internetbutiker där du köper din musik i digitalt format, och lagrar den som filer på din hårddisk. Standardpriset för en låt varierar, men är oftast cirka nio kronor. Det här är självklart ett steg i rätt riktning, men även här återfinns man DRM. Vidare kan ljudkvaliteten hos de digitala låtarna vara av sämre grad. Många är överens om att de alternativen som finns idag inte är tillräckligt bra för att få den större massan att börja använda dem istället [11].

Slutligen hör man ofta hur folk som faktiskt köper musik och film köper ännu mer tack vare fildelningen, eftersom att de tack vare den upptäcker ny musik och film som de kanske aldrig hade hört talas om annars. Generellt brukar man vilja prova något innan man köper det, och så gör många med hjälp av fildelning. Somliga Internetbutiker har implementerat en funktion för provlyssning av digitala låtar⁷, likt den som går att återfinna i fysiska butiker, där det går att provlyssna på musik innan man köper den.

4.3 Negativa aspekter av piratkopieringen

Det är inte ovanligt att höra hur man refererar till fildelare som kriminella personer som ruinerar företag och olagligt kopierar för miljonbelopp. Fildelning (både nedladdning och spridning sedan den nya lagstiftningen) är ju faktiskt olagligt. Motståndarsidan och industrin vill ha strängare straff för brott av den här typen, för att visa hur allvarligt de ser på saken.

Det starkaste argumentet mot fildelningen är utan tvekan att artister och skivbolag förlorar pengar i form av vinst på den. Som tidigare nämnts finns det olika forskningsresultat som talar för båda sidornas intressen, men generellt kan antas att industrin går med viss förlust även om den antagligen inte är så stor som de vill få den till att verka, om de räknar med att varje piratkopierad film eller skiva resulterar i ett uteblivet köp. Argumentet om utebliven vinst används flitigt av motståndarsidan, där man menar på att artisterna eller producenterna har rätt att tjäna så mycket de kan på sin musik eller film, samt att fildelningen måste stoppas då den är direkt knuten till utebliven försäljning av album och filmer.

Ett argument tydligt sammanknutet till det förra är det om hur artister och producenter tack vare fildelningen inte längre har lust eller råd att fortsätta, detta som följd av sjunkande försäljning och mindre uppmärksamhet. Fildelning kan leda till en krasch i

⁷ CDON.com är ett svenskt exempel (<http://www.cdon.com/>).

musikbranschen som i sin tur kan betyda att skapandet av ny musik i stor utsträckning avtar.

Sist finns det en intressant teori där det kan antas att piratkopiering leder till att marknaden får det svårt att avgöra vad kunderna uppskattar och vill ha. Ju fler som piratkopierar till exempel programvara, desto färre är det antagligen som köper den. Det här betyder att företag och marknadsundersökningar får det svårare att tolka konsumenternas köpvanor. Om företaget inte kan uppskatta vad konsumenterna köper och föredrar så kan det sluta med att mjukvaruföretagen producerar sämre programvara, eller programvara som inte är önskvärd. Detta i sin tur förlorar ju vi konsumenter på oavsett om vi köper eller laddar ner produkten, samtidigt som företagen drabbas av sämre försäljning. Det här kanske framförallt är mest påtagligt hos mindre företag som saknar en väletablerad kundbas.

4.4 Diskussion

Här sammanfattas slutligen alla de olika argumenten samtidigt som min personliga åsikt, fakta och källor has i åtanke. Först och främst vill jag påpeka att jag inte aktivt tar ställning på någon sida trots att jag kanske är lite mer lutad åt den ena, utan istället försöker jag resonera för båda sidorna samtidigt som de kommenteras.

Till att börja med vill jag bemöta argumentet om hur fildelare är kriminella personer med lite statistik från min egen enkät som jag tidigare lät genomföra. Som tidigare nämnt så har fildelning blivit en självklarhet hos många. Detta indikerar att fildelning inte är ett problem som inte bara innefattar kriminella eller ”dataeliten”, det här är något som sker i stor utsträckning av en mångfaldig grupp människor.

Personligen tycker jag att det starkaste argumentet är det angående skivbolagens utspelade roll. När distribution kan skötas billigt och enkelt på Internet så kan det vara till stor fördel att utveckla det. Medan man talar om svackorna i skivförsäljningen så bör även påpekas att försäljningen av digital musik har *tredubblats*, rättare sagt till 64 miljoner kronor i fjol [12]. Detta visar dels vart vi är på väg när det gäller musikomsättning och även att efterfrågan faktiskt finns. Samtidigt visar undersökningar att folk fortfarande går lika mycket på bio som tidigare, istället för att använda nerladdningen som ett komplement [7].

Vidare anser jag att fildelningens egenskap att få ut mindre artister i rampljuset bör betonas. När någon delar ut en CD-skiva på Internet för andra att ladda ner kan det handla om timmar innan tusentals personer har fått tag i den, lyssnat, och kanske till och med bestämt sig för att köpa skivan. Ett exempel är återigen artisten Nabila Abdul Fattah som inte har släppt en enda skiva, men har fått stå på scen över hela Sverige och till viss del utomlands – detta tack vare fildelningen [4].

I en intervju med Gottfrid Svartholm, frontfigur för fildelningsportalen ”The Pirate Bay”, utförd av den svenska tekniktidningen IDG nämner Gottfrid att han själv har jobbat som utvecklare för mjukvara och hur de inte tjänade pengar på själva mjukvaran, utan servicen runt om [13]. Det här inkluderar vanligtvis installation, underhåll och konsulttjänster. En intressant tanke är huruvida musik- och filmbolag skulle kunna tjäna pengar på annat håll än på just sålda skivor, exempelvis genom reklam på Internet. Om skivbolag som Sony eller EMI erbjöd gratis provlyssning av musik från en stor mängd artister på sina webbsidor känns det som en möjlighet att deras dagliga antal besökare skulle stiga markant. Om sedan reklam införs kan det säkerligen leda till en betydande inkomstkälla.

4.5 Slutsats och framtidsvision

Sammanfattningsvis blir svaret på min frågeställning att ja, piratkopieringen påverkar industrin ekonomiskt, dock tycker jag att det är viktigt att skilja på den organiserade piratkopieringen och den privata. Piratkopiering på organiserat vis sker i stor utsträckning, för att nå ut till så många som möjligt med så mycket som möjligt, medan den som sker på privat nivå troligtvis utgör en mycket mindre del av industrins ekonomiska förluster.

Man kan anta att bolagen i sina rapporter räknar med varje piratkopierad produkt som ett uteblivet köp då det är svårt att avgöra den moraliska handlingen bakom nedladdningen, och således blir statistiken tveksam. Vidare måste det rimligtvis finnas en anledning till den ökade fildelningen, vilket i den här rapporten bland annat tycks ha pekat på inadekvata alternativ. Dagens ungdomar är möjligtvis mer krävande än förr när det kostnadsfria alternativet så enkelt finns att tillgå för vem som helst.

Jag tror personligen att fildelningen har blivit en vana för oss, ett bekvämt alternativ som inte kostar pengar. Däremot tror jag, liksom majoriteten av de tillfrågade enkätskrivarna i min undersökning, att fel metod används för att försöka kontrollera problemet. Att vidta skrämselmetoder genom att polisanmäla privatpersoner har jag svårt att tro löser problemet. Istället skulle ett motstånd riktat mot den organiserade piratkopieringen antagligen leda till att privatpersonernas källor för nerladdning stryps, för att stoppa spridningen av material innan den når den stora massan.

Ännu en gång vill jag framhäva min åsikt om hur framtiden bygger på bra alternativ och lösningar som fungerar. Eftersom att det är kunden som styr marknaden och kunden uppenbarligen säger ifrån till industrin så tror jag att vi har hamnat på den tidpunkten där det krävs en förändring i vårt samhälle.

Referenser

- [1] Urban Lindstedt, "Nu förbjuds piratnedladdning", Internet World, Nätupplagan (2005-01-21)
[<http://internetworld.idg.se/2.1006/1.53850>] (2007-10-04)
- [2] Sydsvenskan, "Svenskar är flitiga fildelare", Nätupplagan (2006-12-18)
[<http://sydsvenskan.se/digitalt/article204276.ece>] (2007-10-04)
- [3] IFPI, "Piratkopieringens konsekvenser", (2005-11-15), Pressmeddelande
[<http://www.ifpi.se/getpressrelease.aspx?id=33>] (2007-10-04)
- [4] Abdul Fattah, N. "Artister blir inte fattiga av fildelning", Metro, Nätupplagan (2006-06-08)
[<http://www.metro.se/se/article/2006/06/08/12/0257-22/>] (2007-10-26)
- [5] Piratpartiet, "Blir fildelning skivbolagens död?", Publicerad på IDG.se (2006-02-24)
[http://www.piratpartiet.se/politik/blir_fildelning_skivbolagens_dod] (2007-10-03)
- [6] Jansson, D. "Piratkopiering och etik", Uppsats, Institutionen för Data- och systemvetenskap, Stockholms universitet (Juni 2003, s. 16)
- [7] Ossi Carp, "Nedladdning påverkar ej biobesöken", Dagens Nyheter, Nätupplagan (2007-06-15)
[<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?a=661378>] (2007-11-16)
- [8] INDICARE, "Konsumenthandledning till Förvaltning av digitala rättigheter" (April 2006)
[http://www.indicare.org/tiki-download_file.php?fileId=204] (2007-10-05)
- [9] Johan Nylander, "Pengarna finns på scenen", Dagens Industri, Nätupplagan (2006-05-30)
[<http://di.se/Nyheter/?page=%2fAvdelningar%2fArtikel.aspx%3fO%3dIndex%26ArticleID%3d2006%5c05%5c30%5c189104>] (2007-10-24)

[10] Bob Runner, "*Madonna, Radiohead Moves Rock the Music Biz*", Entertainment Weekly, Nätupplagan (2007-10-18)

[<http://www.ew.com/ew/article/0,,20153007,00.html>] (2007-10-24)

[11] Brian Braiker, "*Down with DRM?*", Newsweek, Nätupplagan (2006-11-20)

[<http://www.newsweek.com/id/44694>] (2007-11-16)

[12] Jonas Leijonhufvud, "*Botten ur för skivindustrin*", Dagens Nyheter, Nätupplagan (2007-05-22)

[<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=678&a=652922>] (2007-10-24)

[13] Daniel Goldberg, "*Heta stolen: Pirate Bay*", IDG.se (2007-01-23)

[<http://www.idg.se/2.1085/1.92888>] (2007-11-16)

Bilaga 1, enkät

Denna enkät belyser frågor rörande fildelning och piratkopiering, där resultaten sedan skall användas i en enklare statistisk presentation i en rapport för att ge stöd åt fakta och eventuella teorier. Tack för att du tar dig tiden att svara på frågorna.

Alla svar är helt anonyma.

Kön Man Kvinna
Ålder 16-21 22-30

1. Har du en dator i hemmet?

Ja, en egen Ja, tillhör familjen Nej.

2. Om du svarade ja på fråga 1, hur ofta per dag använder du en dator, i snitt?

0,5 - 3 timmar 4 - 7 timmar 8 - 12 timmar

3. Har du någonsin laddat hem eller delat med dig av upphovsrättsskyddat material?

Nej, aldrig Ja, en gång Ja, flera gånger eller dagligen

4. Om du svarade ja på fråga 3, vilken typ av material laddade/laddar du i sådana fall ner?

(Du kan välja fler än ett alternativ)

Musik Film/TV-serier Spel och Mjukvara Annat

5. Laddar personer i din omgivning (familj, vänner) ofta ner musik, film och liknande?

Nej, inga Ja, ett fåtal Ja, ganska många Ja, de flesta

6. Visste du om att det finns en lag som förbjuder nedladdande av upphovsrättsskyddat material?

Ja Nej

7. Visste du om att det finns ett politiskt parti, Piratpartiet, som tar ställning i frågan?

Ja Nej

8. Tycker du att lagen mot piratkopiering är fel sätt att angripa problemet?

Ja Nej